

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádossy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
 PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.
 Előfizetések elfogadtnak még
 valamennyi könyvkereske-
 désben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben

Kossa Dezső országgyűlési képviselő beszédje,

melyet augusztus 1-én mondott a megyei önkormányzat államosításáról szóló törvényjavaslat első szakaszához.

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Ugy az általános, mint a részletes vitának már napokig, sőt hetekig átnyúló folyamata bennem azon meggyőződést keltette, hogy mi itt tulajdonképp — legalább eredményre nézve — meddő vitát folytatunk mindaddig, míg azon két legfontosabb kérdésre nézve, a mely két kérdést ez a párt, melyhez tartozom, fölvetett, a kormány részéről kielégítő, elfogadható választ nem nyertünk. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

E két kérdés egyike pedig az, hogy mivel tudja a kormány indokolni azon eljárását, hogy ily szokatlan időben az ülészaknak majdnem alkonyán terjeszt be egy törvényjavaslatot, melynek életbe léptetése majd csak akkor fog bekövetkezni, a mikor a választott tisztviselőknek mandátuma lejárt, és mért igyekeznek azt ily rapide, minden eszközzel felhasználásával keresztül hajtani? (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Kerestül hajtani a nélkül, hogy megelőzőleg a nemzetet e törvényjavaslattal szerves összefüggésben levő törvényeknek együttes betervezése mellett megismertette volna ezen törvényjavaslat mi voltával és azon célzattal, a melyet ezen törvényjavaslattal elérni szándékozik, hogy ekként a nemzetnek módot és alkalmat nyújtott volna arra, hogy ezen törvényjavaslat horderejét minden irányban megvizsgálhassa és kinyilváníthassa véleményét, elfogadja-e ezen törvényjavaslattal elérni célzott nagy átalakítást, igen, vagy nem? A második kérdés, a melyet fölvetettünk, az volt, hogy a t. kormány azon ellenvetésünket, hogy sem nekünk, sem senkinek itt a parlamentben ez idő szerint nincs fölhatalmazása arra, hogy ily fontos, a társadalmi beléletnek minden ágára is kiható, az egész közigazgatást gyökeresen átalakító törvényjavaslatot a nemzet nyakára octroyálni, mert megelőzőleg a nemzet ez iránt meg nem kérdezett s a nemzetet e reformnak, mert hiszen önök reformnak nevezik azt, mi voltával minden irányzatával meg nem ismertették.

E párt nyiltan és egyenesen fölvetette a kormánynak azon eszmét, hogy ha szükségét látja annak, hogy ezen törvényjavaslat most, így rapide ily gyorsan keresztül vitessék, ám oszlassa föl a parlamentet és kérdezze meg a nemzetet: akarja-e ezen törvényjavaslatot és óhajtja-e az abban lefektetett irányban szervezni közigazgatását?

És ezen fegyvert, melyet önök s illetőleg az önök lapjai a túlsó oldalról elrettentésül akartak ellenünk fölhasználni, mivelhogy rendületlenül s összetartóan küzdöttünk a törvényjavaslat ellen, egyenesen kihívtuk, sőt a kormánytól követeltük, hogy ám használják föl azt, mert meg vagyunk győződve, hogy nincs joga arra, hogy a nemzet egyenes megkérdezése nélkül ily fontos törvényjavaslatot és ily időszakban a nemzet egyenes fölhatalmazása nélkül a nemzet nyakába erőszakoljon. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldal.)

És mert ezen kérdésekre a kormány részéről logice elfogadható indokot és feleletet nem kaptunk: kénytelenek vagyunk az érvek tárházából minden fegyvert elővenni és ezen törvényjavaslat ellen küzdeni érvel, küzdeni a szónak, a szellemnek hatalmával, hogy megóvhassuk Magyarországot számára azon ősi intézményt, mely ezen törvényjavaslat által úgyszólván meggyil-

koltatni szándékoltatik. (Ugy van! a szélső balon.) És ezt a mi működésünket, ezt a mi igazán önzetlen, hazafias küzdelmünket önök még obstrukciónak minősítik!

Pedig t. ház, nem hiszem, hogy ha volt valaha obstrukció a parlamentek életében, az olyan lett volna, mint a minőt Hiszen mi diesteljes küzdelemre tekinthetünk csak vissza, (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldal.) hiszen napok, hetek, sőt hónapok hosszú során át küzdöttünk és küzdünk, de mindig az érvek fegyverével, (Igaz! Igaz! a szélső baloldal.) melynek ellenében a t. túldalalon hasonló fegyvert velünk szemben nem alkalmaznak. (Ugy van! a szélső balon.) S a míg mi kihúzzuk a lovagias fegyvert, önök jónak látják azt most a részletes tárgyalás folyamán hüvelybe rejteni és bizva többségük hatalmában, egyszerűen agyóhallgatással mellőzni azon érveket, melyek ez oldalon fölhozhatnak.

És mégis t. ház, midőn e hosszú küzdelem után (Halljuk! Halljuk!) egy vezérférfia annak a pártnak, mely ez idő szerint az önök működését támogatja, föláll és pártunk részéről hangoztatott érvek súlya alatt föl hívja önöket, hogy ne rejtsek el tovább is ellenérveik fegyverét, mint a csigabiga szarvai és édesdeden esalogatja önöket, hogy nyujtsak már egyszer azt elő és álljanak elő hasonló érvekkel, akkor t. ház, mi történik? A kormányelnök föláll és érv helyett fölhoz egy indokot, melylyel a párt összes működését leronthatni véli, midőn azt mondja, hogy ennek a pártnak működése a parlament tekintélyét veszélyezteti. Kérdem t. ház: veszélyeztetve van-e bármely parlament tekintélye akkor, midőn napok, hetek, hónapok hosszú során át nem hangzik el egyetlen oly beszéd, melyben az érvek kisebb-nagyobb tárháza ne foglaltatnék? (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Veszélyeztetve van-e a parlament tekintélye, midőn egyetlen szónok sem tér el a tárgytól, (Derűlttség jobbfelől.) úgy hogy figyelmes t. elnökünk nem érezte magát indítva a vita folyamán egyszer sem arra, hogy bármely szónokunkat a tárgy mellett való maradásra intse, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldal.) mert mindenikünk átérezte fontosságát ama pillanatnak, hogy midőn neki egy százados intézmény védelmére kell kelnie, akkor hitvány apró fegyverekkel a szőnyegen forgó tárggyal összefüggésben nem levő szóözönnel nem küzdhet, (Helyeslés a szélső balon.) hanem küzdhet csupán a hazafiság és meggyőződés sugallta komoly érvek fegyverével. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Vajjon nem-e inkább az alacsonyítja le, nem az rontja-e meg a parlament tekintélyét, ha ily szokatlan időszakban, melyre nézve még a 48-iki törvény is kimondja, hogy az országgyűlés ülészeit lehetőleg a téli hónapokban tartandók — mintegy előre jelezve, hogy oly időszakban, midőn a ház tagjai sem az idő keletlenlenségei, sem dolgaik által visszatartva nincsenek, hogy egész valójukat szentelhessék itteni hazafias működésüknek — ily szokatlan időszakban a kormány betervezt egy törvényjavaslatot, mely nem is egész, hanem csonka (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) és azt ily rendkívüli időszakban r a p i d e akarja letárgyaltatni, mintegy kényszerítve az ellenzékét, hogy megküzdjön még azon hátrányokkal is, melyek az által érhetik, hogy most kénytelen idejét itt tölteni? Vajjon nem ezen eljárás-e az, a mi a parlament tekintélyét veszélyezteti? (Helyeslés a szélső balon.) És vajjon nem ez az eljárás veszélyezteti-e a parlament tekintélyét, hogy ezen párt ellenében, mely az érvek és a meg-

győződésnek igaz, tiszta, becsületes, lovagias fegyverével harczol, az ellenpárt vezére és a kabinet feje nem átalja ő fölsége szavát is bevinni a küzdelembe, (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) és korteszésközül használni azt álláspontjának védelmére? (Élénk helyeslés a szélső balon.) Vajjon nem az teszi-e a parlament tekintélyét legalább is illuzoriussá, hogy a midőn e párt részéről azt hangoztatjuk önökkel szemben, hogy tegyék meg a lépéseket a parlament föl-osztatása iránt, hogy a nemzet ily nagy horderejű, életbevágó javaslatra nézve alkotmányos uton véleményét mondhasson és meghatalmazással küldhesse ide az ő képviselőit, akkor önök szépen visszavonulnak és ezt hallgatással mellőzik. Vajjon nem-e inkább ez alkalmas eszköz arra, hogy a parlament tekintélyét kisebbítse? (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Pedig nézetem szerint, ha volt annak a kormánynak bátorsága egy ilyen indokolatlan, egy ilyen csonka, egy ilyen előkészítetlen, egy a nemzet minden tradíciói ellen irányuló törvényjavaslatot betervezni, akkor meg kellene, hogy legyen a bátorsága arra is, hogy ezen eljárásának eredményéből levonja a konsequenciákat és midőn látja, hogy itt egy nagy, hazafias párt kizárólag ahhoz köti a maga álláspontját, hogy a nemzet e tárgyban nyilatkozzék, képviselőit meghatalmazza, éljen azzal a joggal, a melylyel élnie kellene, hogy a parlamentet föl-osztatva, a nemzet véleményét megismerhesse e törvényjavaslat sorsa felől. (Zajos helyeslés a szélső balon.) Hanem e helyett megteszi a kormány azt, hogy a parlament tekintélyének, igazán mondhatom kisebbítésével a parlament háta mögött a pártoktól kér úgyszólván kegyelmet, e törvényjavaslattal szemben most már kétséges reputációjának megóvása szempontjából, hogy visszavonulót fuvathasson ennél a nagy garral megfujt indulónál. Ámde ez irányban tett kísérletei e pártnak hazafiságán nagyon természetesen megtörték. S ő ezt előre tudhatta volna; ezt előre is gondolhatta volna, mert részünkről minden engedékenység egyszermind az elv föladásával járna, már pedig erre az elvre nézve a mi igen t. vezérünk kimondta már egy ízben itt e teremben, hogy e pártnak a zászlaja lehet a küzdelemben rongyossá, hogy ez a zászló a küzdelemben le is szakadhat, de az elv föladás szennye nem fog ahhoz tapadni soha. (Zajos helyeslés a szélső balon.) És én hiszem is, hogy a míg e pártnak ily zászlótartó vezére van és annak oly tántoríthatlan hadserege lesz, a minőt ebben a pártban bir, addig ez a szenny nem fogja érni jövőben sem ezt a zászlót sohasem. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Épen az imént elsoroltam indokok azok, a melyek valóban alkalmasak aztán bármely parlament tekintélyének kisebbítésére, de nem az a küzdelem, melyet mi itt folytatunk, s mely nem obstrukció a szónak kevésbé nemes értelmezésében, hanem nemes küzdelem az érveknek fegyverével. És hogy ez így van, azt elismerte a kormánynyal s a többséggel egy uton haladó s e törvényjavaslat életbe léptetését pártoló igen t. szomszédunknak, a mérsékelt ellenzéki pártnak vezére Apponyi is. Elismerte, mert hiszen küzdelmünket nem tekintette pusztá obstrukciónak, hanem tekintette ezt az érvek harcának érvek ellenében, midőn készletve érezte magát arra, hogy érveink ellenében hasonló érvekkel válaszolva, itt a javaslat védelmére felszóljon. S épen ez a loyális eljárás készletet minket is arra, hogy még olyanok is, mint én, a ki legszerényebb, tehetségre nézve talán legkisebb tagja vagyok e pártnak, (Éljenzés a szélső balon.) foglalkoz-

zam, habár csak per tangentem is, az ő beszé-
dével. (Halljuk! Halljuk!) A t. mérsékelt ellen-
zéknek igen tisztelt vezére a maga álláspontjának
védelmére fölhozza azt, hogy a megyék az ál-
lami akarat végrehajtásában föladatuknak meg
nem felelhetnek, és ennek okát találja az egész-
ségtelen függésben föfelé és az egészségtelen
függésben lefelé és ellenszerét ennek a kormány
legalis hatalmának kiterjesztésében látja. Ezt az
egészségtelen függést t. ház, a mely a mostani
megye tisztviselői karában föfelé nyilvánul, azt
én is elismerem; de azt a függést, a melyet ő
lefelé észlel, nem ismerhetem el; mert ez a le-
felé való függés tulajdonképen a föfelé való
függéssel kombinált valami. (Igaz! Ugy van! a
szélső balon.) E vita folyamán már elmondott
beszédemben vázoltam azon állapotokat, melyek
a főispánnak adott kandidációs jognál fogva
oly hatalmat adnak a kormánynak, hogy
a megyei tisztviselők választása, bárminő legyen
is azoknak a működése, a választóknak akara-
tától vajmi kevésbé, vagy éppen semmit sem
függ. Hiszen az a függés lefelé csak úgy állhatna
meg, ha a választó közönség adandó alkalommal
a megyei tisztviselő ellenében legalább érvénye-
sithetné azt a jogát, hogy azt a tisztviselőt, a
kinek működése az ő tetszését meg nem nyerte,
egy másik ciklusra meg nem választaná. Ámde
ez a választás ma már nem szabad választás,
ez a választás ma már nem a választók akara-
tának és elhatározásának eredménye; mert hisz
bármelyik tiszt állásra csakis az jelöltetik, a ki
a főispánnak tetszését bírja. Azt a kandidáló
bizottságot a főispán akként alakíthatja meg,
hogy annak minden tagja az ő nézeteit és akara-
tát követi és tényleg akként alakítja is meg,
mert hisz törvényileg biztosítottuk neki azt a
jogot, hogy abban a kandidáló bizottságban ő
maga elnököl és 2 tagot ő maga nevez ki, a
közgyűlés pedig csak 2 tagot választ. Nagyon
természetes, hogy a többség a bizottságban min-
dig a főispántól fog függni. Nagyon természetes
aztán az is, hogy a lefelé való függés a tisztvi-
selői szemben csak tiszta illúzió ott, a hol
annak hivatalos állása is nem a népnek választá-
sától és szabad elhatározásától, mint inkább
attól függ, vajjon a hatalom embere: a főispán
kijelöli-e valamelyik állásra, vagy sem?

Fölhozza az egészségtelen lefelé való füg-
gésre Apponyi Albert t. képviselőtársam azt is,
hogy az a lefelé való függés szűli azt, hogy a
vármegyékben bizonyos klikk uralom kap lábra
és ép azért azon tisztviselők nem lehetnek az
állam vagy kormányakarat végrehajtásában oly
pontosak és részrehajlatlanok, mint klikk ural-
om nélkül lennének. E klikk uralom sok me-
gyében igenis fönnáll, de ez korántsem oly ve-
szélyes, mint a mily veszélyesnek azt a képvise-
lő úr látja, mert hisz e klikk uralom jobbra
olyan férfiakból alakul, a kik vagy maguk,
vagy a kiknek elődeik a megye történelmébe
fényes betűkkel írták be nevüket, a kik a me-
gyei közönségnek nagy és kiváló szolgálato-
kat tettek és a kiket ezért a megye közönsége
nemcsak a megyék vezéreivé tett, hanem ezt a
jóindulatot, ezt az elismerést, mely talán elő-
deiket illeti, jobbra kiterjesztette késő unoká-
ikra is, mert a magyar embernek meg van az
a jellemvonása, hogy fölteszi, miszerint Nubia
párduca gyáva nyúlfiat nem szülhet és tudja,
hogy minden egyes család, mely a várme-
gyében a közügyekkel foglalkozott, előre ne-
velte, maga képezte gyermekeit arra a pályára,
melyet elfoglalni hivatva lesz, maga előre be-
oltotta a közügyek iránti szeretetet fiába, a nép
iránti bizalmat, a szeretetet, a méltányos eljárást.
(Ugy van! a szélső balon.) És a klikk-uralom
sohasem vált veszélyessé a vármegyékben, leg-
alább nem oly arányban, mint azt a t. képvise-
lő társam föltüntetni akarja, mert ellensétkben
a választó közönség maga megbuktathatta volna
azt és semmi esetre sem vált az veszélyessé a
közügyekre, oly módon, mint a minő veszé-
lyessé vált ama fölről való nyomás, mely oka
annak, hogy a vármegye ma nem azon intéz-
mény többé a mi azelőtt volt, annak teremt
nem azon szabadelvű szellem hatja át, mely ott
eddig lengett, hanem benne van abban már is
a burocratismusnak minden szabad eszmét
megölő köde. (Ugy van! a szélső balon.)

Azt mondja a t. képviselőtársam, hogy a
consequentia mindezek folytán az lehet csak,
hogy a kormánynak legalis hatalmát kell erős-
bíteni. Talán azért, hogy azt az egészségtelen
nyomást, a melyet eddig illegalis módongyako-

rolt, ezután legalább legalis uton gyakorolhassa.
Hát nem győződött-e már meg t. képviselőtár-
sam, mint ellenzék: ember arról, nem tapasztal-
ta-e már azt, hogy az illegalis nyomás, a
legalis hatalom mellett is a társadalmi élet
minden phasisában nyilatkozik oly egyénnel
szemben, a ki ellenzék: mer lenni, (Igaz! Ugy
van! a szélső balon.) a ki a kormány elveit
nem vallja. Hiszen ma már fájdalom, az a
közvélemény hatja át a tisztviselőket, bármely
ágazatában a kormánynak legyenek is azok,
az az egészségtelen érzet hatja át, hogy nagyobb
szolgálatot tesz a kormánynak és saját előme-
telének akkor, ha a közügyek mellett egyszer-
mind a párt ügyeit is szolgálja, a hol csak le-
het, akadályt gördít lehetőleg legalis alakban,
vagy legalább a legalitás látszatával az ellen-
zék: párhoz tartozó egyének jogos érdekei
előbe. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)
Hiszen tudjuk, hogy valóságos heroitás, az el-
szántsággal határos elhatározás kell ahhoz, hogy
valaki nyíltan a függetlenségi eszmék hívének
vallja magát. (Igaz! Ugy van! a szélső balold-
alon.) Mert nem lehet az élet viszonyainak oly
mozzanata, a melyben ne érezze az akadályt
jogos érdekei előmozdításánál, ha az államhata-
lom bármely közegével jön viszonylatba. Nem
mondom, hogy mindig törvénytelen nyomással
fog találkozni, de mindenesetre éreztetni tudják
vele azt, hogy ő ellenzék: ember, hogy reá
nézve nem úgy szól a törvény, mint másokra,
vagy legalább nem úgy alkalmaztatik az. (Élénk
helyeslés a szélső baloldalon.) Ha már most a
viszonyok úgy állnak még a kormánynak oly
ágában is, a mely tulajdonképen a pártkormány-
nak befolyása alatt kevésbé áll: mennyivel in-
kább meg fog történni ez akkor, hogyha a ki
nevezett tisztviselőnek mint egy eszközt adnak
a kezébe, hogy annál inkább istápolhassa nem
a nemzet akaratát, hanem azon kormánynak és
pártjának akaratát, mely neki állást adott.
(Élénk helyeslés a szélső balon.) Hiszen az
előttem szólott képviselő úr hivatkozott arra,
hogy minő hangon nyilatkoznak a kormánypárti
lapok a függetlenségi párt működéséről. Hiszen
a pereat-ot kimondják rá; kiirtással fenyegetik
a pártot, mert a hazafias küzdelemben lanka-
dást nem ismer s ekként hangolják s készítik
elő a közvéleményt. (Igaz! Ugy van! a
szélső balon.)

Pedig nem én mondom, kiváló államférfiak
mondták azt, hogy parlamentarismus ellenzék
nélkül nem képzelhető, hogy a hol nincs ellen-
zék, úgyszólván pénzben kellene megvenni azt,
hogy az alkotmányos tárgyalás menete együnte-
tűvé, az eszmék harca lehetetlenné ne váljék,
hogy az alkotmányos parlamentarismus ne vál-
jék parlamentáris absolutismussá. De többet
mondok, hiszen ha azt a pártot kiirtanak, a
mely párt a hazafias intézmények tradíciói-
hoz ragaszkodik, a mely minden nemzetnek,
nemcsak a magyarnak, létfeltételét képező
ama nagy elvűt küzd, hogy a nemzet le-
gyen önálló, legyen független, akkor mondhatná
csak el igazán a költő hazánkról, hogy „mul-
tadban nincs öröm, jövődben nincs remény.“
Ne ócsarolják tehát a t. föloldalról azokat a
vármegyéket, melyek századok hosszú során át
működésükkel igazolták azt, hogy a közügyek-
nek hathatós szolgálatot tesznek, ne azokat a
vármegyéket, melyek hajdan, mint egy-egy kis
parlament, mintegy előkészítő iskolái, mintegy
nevelői voltak az egyéneknek arra, hogy a
nemzet közügyeiben magokat harcosokká ké-
pezhessék. Hiszen t. ház a vármegyék termeiben
lengő szabad szellemnek, annak a szellemnek,
mely a vélemény különbség kinyilvánítására a
vélemények harcát mintegy kihívta, fölkeltette,
köszönjük a multban, sőt részben a jelenben is
azt, hogy kiváló államférfiakkal rendelkeztünk.
Hiszen azok mint egy-egy kis parlament nevel-
ték az egyéneket arra, hogy majdan e nagyobb
küzdtéren ne csak kis hazájukat, a megyéket,
hanem tágabb hazájukat — értem alatta a ma-
gyar hazát — is szolgálják. Hiszen tudjuk,
hogy Deák Ferenczet, Kossuthot úgyszólván a
vármegyéknek köszönhetjük, mert azok első
kísérletüket a közügyek munkálásában a vár-
megyékben tették, (Ugy van! a szélső balon.)
és ez a vármegyei élet fejlesztette ki bennük
azt az ékesszólást, az érveléseket azon gazdag-
ságát, melylyel hazájoknak itt a parlamentben
oly sok hasznót tettek. Sőt többet mondok, a
jelenlegi miniszterium egy tagja, a ki osztatlan
elismerését vivta ki az egész nemzetnek, a ki

kitűnő, jeles működésével nemcsak a hazában
hanem a külföldön is becsületet, tiszteletet sze-
rez a magyar névnek, a ki oly intézményekkel
ismerteti meg a világot, a melyeket más nem-
zetek is szívesen utánoznak és vesznek át, a
parlamentnek ezen kiváló tagja, a kereskedelmi
miniszter úr, vajjon nem-e vármegyétől jött a
körtérre, vajjon nem-e a vármegyéknek köszön-
heti-e azt, hogy fényes tehetségeit a haza szá-
mára, a parlamentben és a kormánynon érvénye-
sitheti? (Ugy van! úgy van! a szélső balold-
alon.) Vajjon, ha az a fényes tehetség egy elrej-
tett kis községnek véka alá rejtett világa ma-
radt volna, lett-e volna belőle egy oly tündöklő
fényessége a hazának, a kire mi is, a kik vele
egy pártban nem vagyunk, de mert magyarok
vagyunk, büszkén tekinthetünk. (Helyeslés a
szélső balon.)

A megye ezen szervezetét, a mely a mult-
ban és a jelenben ily alkalmas eszköznek bizo-
nyult arra, hogy nagy és jeles férfiakat nevel-
jen a hazának, a vármegyék azon intézményét,
a mely a nép jellemével, százados szokásaival,
tradícióival mintegy elválaszthatatlanul van össze-
forrva, a mely egy liberalis nép jellemének leg-
inkább megfelelő intézmény, a vármegye ezen
szervezetét oly könnyen elvenni nem engedhet-
jük. (Helyeslés a szélső baloldalon.) És ebbeli
meggyőződés, ebbeli hitem oly erős, hogyha
nemcsak a t. föloldal, nemcsak a t. szomszédai-
nk, hanem e háznak minden tagja is kimondaná
a vármegyékre a delendam esse censeo-t, én
még akkor is élnék a római polgár veto-jogá-
val, hogy ellent mondjak. Si omnes consentiunt,
ego non, — contradico.

Nem fogadom el a szakaszt, hanem csat-
lakozom Helfy Ignác t. képviselőtársam módo-
sítványához. (Élénk helyeslés a szélső bal-
oldalon.)

Az országgyűlésből. A bonyodalmas
politikai helyzet közeledik a kibontakozás felé.
A kormány belátta, hogy az ellenzék kitartó
küzdelmével szemben a tettetett nyugalom- és
flegmával semmire sem megy. Immár egész bi-
zonyosra vehető, hogy Szapary meghátrál. Leg-
alább erre enged következtetni az a körülmény,
hogy a kormány a javaslatot csönkán akarja
megszavaztatni, aztán megadja a képviselőháznak
az óhajtott szünetet. A névszerűt szavazás a
letárgyalt 1. §. fölött esztörtökön volt, de ennek
eredményéről csak lapunk jövő számában refe-
rálhatunk.

Az Ugron-Uzselác ügy is javában kísért a
képviseelőházban. Az „Agrar Tagblatt“ nemrég
azt a szenzációs hírt közölte, hogy Becht-
olsheim altábornagy a király nevében meg-
dicsérte a Jellasichek-zred tisztikarát, különösen
Uzselác századost — a fumei ügyben tanúsított
tapintatos magatartásáért. A hír nagy fölhábo-
rodást keltett, s jöllehet az „Agrar Zeitung“
Bechtolsheim megbízásából dementálta laptársá-
nak híret, a közvélemény nem elégedett meg a
kissé homályos dementivel. A képviselőházban
Ábraunyi Kornél hozta szóba ez ügyet, meg-
interpellálván a miniszterelnököt. Szapary általá-
nos helyeslés közt felelt, konstataván, hogy az
altábornagy a neki tulajdonított nyilatkozatot
egyáltalán nem tette.

Magát a kényes ügyet különben most tár-
gyalja a mentelmi bizottság. Eddig annyit hatá-
rozott, hogy Ugront és megbízottjait ki fogja
hallgatni. Ezeknek a tényállásra tett nyilatko-
zatai lesznek irányadók a tárgyalás további fol-
yamára. Fejérváry honvédelmi miniszter
állítólag egy okirat birtokában van, mely szerint
Uzselác megbízottjai nem fegyveres elég-
tételt kértek Ugrontól. Ha ez igaz — mit a jövő
fog megmutatni — akkor nem forog fönn az
immunitas megsértése. A mentelmi bizottság ha-
tározatát nagy érdeklődéssel várják.

A délmagyarországi tanítók jubi- leuma.

Minden kor és minden nemzet önmagán
hordja nevelésének bélyegét. A történelem bizo-
nyítja es az élet mindennapi tapasztalatai iga-
zolják, hogy minden nép azon mértékben boldog
és hatalmas kifelé, a mely mértékben virágoznak
iskolái. Hivatkozhatnám e tekintetben a művelt
külföldre; de mellőzöm ezt, mert a hazában ta-
lállok rá példát. Ott van a hegy, völgy és róná-
ban váltakozó Bácság, Temes-, Krassó-, Szörény-

és Torontálmegye, melynek lelkes és hazafias tanítósága a múlt hó 27., 28. és 29. napjaiban gyűlt össze Temesvár történelmileg dúsgazdag falai között, hogy egyleti uton kifejtett hazafias nevelési munkásságának negyedszázados tünnepeit ünnepelje és manifestálja a nemzeti geniusznak a népiskolában való dominálását. — 25 évvel ezelőtt, az alkotmányos élet új aerája kezdetén három néptanító bontotta ki a zászlót (dr. Schwicker, Rill és Kakujay voltak az elismerésre méltó harcosok a nemzeti kultúra szolgálatában), mely alá sorakoztak a jobbak közül mintegy 150—300-an, hogy megküzdjenek azon akadályokkal, melyek a nemzeti nevelés útjában valának. Sem megfogyva, sem megtörve, hanem diadalmos győzelemmel ünnepli ma az egylet működésének eredményét a magyar nyelvnek érvényülésében. A ki tudja, mint o sorok írója, hogy éveken át kellett a tanácskozást német nyelven vezetni, hogy megértessenek; a ki tudja, mennyi munkába, küzdelembe és fáradságba került az elvnek diadalra jutása, a magyar nyelvnek általánosítása, a nemzeti szellemnek fejlesztése és terjesztése: csak az tudja méltányolni a tanítói önzetlen munkásságot a magyar nemzeti kultúra szolgálatában. Csak kiváló képzettségű és a hazaszeretet lángjától gyulasztott és lelkesült néptanítók — a nélkülözések közepe — képesek erre.

Kérdemelték nemcsak kartársaik nagyra becsülését, kik messze földről zarándokoltak o a, hogy ez ünnepélynek örvendező tanui lehessenek, hanem maga a közoktatási miniszter is méltányolta, képviseltetvén magát a megye és város főispánja által; méltányolta a megyés püspök, ki távollétében egyházi tanfőügyelője által képviseltette magát és üdvözlő távirattal tisztelte meg a jubiláris gyűlést. Jelen volt a gyűlésen végig a fölszentelt püspök, elismeréssel adózott jelenléte által a megyei tisztikar az alispán jelenléte által. A város polgármesterhelyettese pedig nagy kíséretben fogadta az érkező tanítókat a vasúti állomásnál, megható beszédben üdvözlölvén őket. A résztvevők száma ezerre tehető. Baranyából is voltak jelen; így Salamon József kir. tanfőügyelő, Schneider István a pécsi népiskolák igazgatója, Liebald Béni szabolicsbányatelepi néptanító és lapszerkesztő, Schmidt Boldizsár stb. Kir. tanfőügyelő mintegy 6, közülük az egylet egyik alapítója: Kakujay. A napirenden levő tételek mutatják, mily színvonalon áll az egylet működése és azoknak tárgyalása tesz tanúságot a tanítóság kitűnő képzettségéről.

Az első tétel: „Az iskola és nemzetünk geniusza”; a második „A szivképzés-ről”; a harmadik „A népiskola államosítása”; a negyedik „Iskolaszervezetünk a közgazgatás államosítása szempontjából”; az ötödik „Az elemi iskolai tanítók szolgálati szabályzatának tervezetéről” és végre a hatodik „A boldogság-ról” szólt. Az egész tanácskozáson végig piros vonalként húzódott a népoktatásügy nemzeti irányban való rekonstruálásának sürgetése.

Az egylet működése legszebb eredményeül tekinthető azonban az, hogy a magyar nyelv nemcsak sikerrel tanítatik az idegen ajku népiskolákban, hanem hogy több helyen már mint tannyelv szerepel. A temesvári iskolahatóságot és a néptanítókat elismeréssel tüntette ki a közoktatási miniszter azon hazafias elhatározásért, hogy a magyar nyelvet már az első osztályban tannyelvvül vezette be.

Előre Baranya, Tolna és Somogy tanítói! Lelkesüljétek a délmagyarországi tanítók hazafias munkásságán! Előre egyházi és világi előjárók és ne vonjátok meg buzgó és hathatós támogatástokat a néptanítóktól a hazafias misszióban! Előre megyénk hazafias polgársága, legyetek elismeréssel legdrágább kincsetek, gyermekeitek nevelői irányában; ne hagyjátok nélkülözni és szenvedni azokat, kik minden erejükkel a ti boldogságotok megalapításán fáradszok! Ne szóval, hanem tettben mutassátok meg érdeklődéteket a nevelés iránt! Ne frázissal tartásotok a tanítókat, mert meg vagyon írva: Az ember nemcsak igéből, hanem kenyérből is él. S ha a hatóság, a társadalom mint hivatott tényezők az iskolát és tanítót támogatják, mint azt Délmagyarországban tapasztaltuk, akkor a magyar nemzeti szellem nemcsak az iskolákat, hanem az egész hazát fogja boldogítani, mit adjon a magyarok Istene!

Schmidt B.

HIREK.

— **(A király ajándéka.)** A király f. h. 4-én megküldte Dulanszky Nándor püspöknek életnagyságu arczképét pompás arany keretben. A kép olajfestés s tábornoki egyenruhában ábrázolja a királyt.

— **(Áthelyezés.)** A kereskedelemügyi miniszter Csurgay Béla pósta- s távirtda főtitket, a mohácsi pósta- és távirtdahivatal főnökét Karánsebesre helyezte át.

— **(Havi Boldogasszony napja.)** Évenként augusztus 4-én oly képet ölt Pécs városa, mintha bucsujáró hely volna. A környék népe mind a városba zarándokol, hogy a havi-hegyen emelt fogadalmi kápolnában lerója háláját a Havi Boldogasszony iránt a harminczas években dühöngött pestis megszüntetéseért, s továbbra is kérje a Boldogasszony védelmét. A város fogadalmi ünnepének pompás idő kedvezett az idén. Az ünnepi körmenetet Szeregy dr. kanonok, székesegyházi plébános vezette s óriási néptömeg vett benne részt. A havi-hegyen különben egész nap nyüzsgött az augusztusi nap hevében izzadó sokaság, mely a veszedelmes közelség következtében átzarándokolt a szomszédos Tettyére, hol egy pohár hideg sör mellett szintén lehetett dicsérni az Urat.

— **(Kiss György és a Szepeessy szobor.)** Kiss György a Szepeessy szobor egy harmadik mintatervezetét küldte meg a városnak, melynek mintájára hajlandó volna a szobrot 10,000 forintért elkészíteni. Ezen mintatervezeten a boldogult püspöknek egész alakja látható, a mint jobbával pénzt osztogat. A tervezetet a szoborbizottság fogja megbirálni, s az esetben, ha ez igényét nem elégítené ki, akkor Kiss György hajlandó lesz még egy másik mintát is kidolgozni. A szakértők szerint az eddigi három minta között az első a legsikerültebb és legjobban fejezi ki az eszmét csak-hogy az nem 10,000, hanem 35,000 forintba kerülne.

— **(Árlejtés az új laktanya ügyében.)** Az építendő új katonai laktanyához szükséges munkák szállításának biztosítása iránt a város gazdasági tanácstermében esütörtökön délelőtt tartották meg az árlejtést, mely kedvezőnek mondható, mintán a kitűzött 178 ezer forintból körülbelül 28 ezer forintot takaríthat meg a város. A legolcsóbb vállalkozók közt vannak: Misándi, Kheil, Piacek, Kléber, Zelms, Hoffman, Köröstyös, Kindl és Wohlheim helybeli iparosok. A költségvetést a legközelebbi közgyűlés elé fogják terjeszteni jóváhagyás végett.

— **(Hegedű-hangverseny.)** Az ismert Szabó testvérek ma szombaton és holnap vasárnap este a „Vadember” szállóban hangverzenyt rendeznek az úgynevezett Áron-hegedűn. Ezen újonnan föltalált s a hegedűhöz hasonló hangszer öt (e, a, d, g, c) húrral van ellátva, melyek legfinomabb aczélből készültek rs vonóhúzás által szólaltatnak meg. Az Áron-hegedű kezelése igen nagy nehézségekkel jár; az előadások mindenütt csodálatot keltenek, mintán e hangszer különös szerkezete, játékmódja és páratlan szép csengő hangja által rendkívül kellemesen hat. Hangja az énekhez hasonlít. Azonkívül előadások tartanak egészen új, zongora-szerkezetű és részben billentyűkkel ellátott, saját találmányu Fortecziterákon, melyek önállóan lábakon állnak; hangterjedelmük hat teljes octáv és rajta hegedű-, czimbalom-, hárfá- és mandolin-utánzások is történnek.

— **(Elcsipett orvvadászok.)** Pécsváradon a minap Keiner Vilmos és Schueller Poldi ismeretes orvvadászokat, a mint késő este a városba hajtottak, az éjjeli őrök föltartották. Keiner Vilmos az éjjeli őrök közé lőtt, de szerencsére golyója nagyobb kárt nem tett. A főszolgabíró nyomban letartóztatta a két jómadarat, kiknek egyike már emberölés miatt több évet töltött a börtönben.

— **(A pécsi nőegyleti óvoda-gyermekkert)** tanonczai számára f. évi aug. hó 11-én délután a gyermekkert helyiségeiben majális rendez, mely kedvezőtlen időjárás esetén 7 nappal később tartatik meg.

— **(Megharapta a veszett macska.)** Raád községben Pancsó Juli 1 éves ormánysági leányt megharapott egy veszett macska. A községi orvos sebért azonnal kiégette és intézkedett, hogy a budapesti Pasteur-intézetbe küldessék. A siklósi főszolgabíró pedig rende-

tet adott ki, hogy további szerencsétlenségek kikerülése végett a Raád községbeli macskákat azonnal pusztítsák ki.

— **(Vásár után.)** Hát bizony jól ütött be a minapi vásár, az áll, és ilyenkor aztán jól esik, ha az ember nekidől a korcsmaasztalnak és jókat iszik annak öröme, hogy: beült. Nagy András gazda is úgy tett, eladta a marhát jó pénzért s a cifra bankókat szépen zsebre dugva, az ezüst pénzt meg a nyakán lóggó zacskóba eresztve, betért anyjukostól együtt meginni az áldomást. Így esett aztán meg, hogy András bácsi kijövet már egy kicsit tántorgott s mikor a szekérrreült volna, hát csak négykézláb jött föl. De mindegy, fönn volt a szekéren, az anyjuk utána czihelődött. Közé vágott a pejókknak és repült a kocsi. Szépen kiértek volna már a vámon, mikor az úton mondja az asszony: Hajjé-kee! jó volna megóvasni azt a pénzt még ez-ezer! — Jó biz azt, anyjukom. És úgy történt, hogy András bácsi a gyeplőt a saroglyafára, az ostort a kocsi elé, a pénzt a zacskóból a kihuzott ing elejére, a mellényzsebből a bankókat melléje tette és úgy kezdtek a pénzt olvasni az anyjokkal. Az ezüst- és rézpénz már megolvassa ott hevert az ing elején, mikor a bankókra került a sor. Szép sorjába egymás fölé rakta a ropogós bankókat, oldalbordája pedig utána mondta mindig az összeget. Így haladt szépen a kocsi. Már jóval túl voltak Hirden és még mindig tartott az exkurzió, de akkor a kocsi megzökken, egy kis szél kerekedett s Nagy András uramnak az ingéről két ropogós flóres repül a levegőbe. Hirtelen, mint a sértett vad, nem gondolva meg, mit csinál, fölugrott az úrben uszó kékhasuak után, az ám, de ezzel meg az ölében levő aprópénz hullt a kocsin keresztül a földre, a többi lerázott bankó meg szintén a levegőbe szállt. Lett kapkodás, kiabálás és a lovak meg szépen koczogtak tovább. Nagy uram végre a kocsiról leugrott és a pénz összeszedése után konstatálja, hogy 33 frt 69 kr. kára van. Fejvakarva, nedves szemekkel beszélte ma el az özbebecsaparodott vidéki atyafi e szomorú históriát a szerkesztőségünkben s megtoldta azzal, hogy ha valami jószívű ember markába repült volna a pénz, juttassa hozzá, mert három apróságról utána. „De iszen várhat, elvárhat!”

— **(A Dráva áldozata.)** Rodenbechler d.-szabolcsi molnár minap esti 11 órakor azon szándékkal hagyta el lakását, hogy a Drávában megfürdjék. Fürdés közben a rohanó ár elsodorta és a szerencsétlen embert, a ki hihetőleg szivgöresöt kapott; a hullámok elemették. Hulláját még a mai napig sem találták meg.

— **(Eljegyzés.)** Kopeczy Antal szigetvári népiskolaitanítóel jegyezte Salamon Mariskát, Salamon Gyula jó nevű szigetvári gyógyszerész kedves leányát.

— **(Fehér rabszolgák Slavoniában.)** Furesa történetet ír e czímen az „Egyetértés,” mit négy Slavoniából kitelepített magyar ember beszélt el az ottani szerkesztőségben. Ugyanis földesuruk, gróf Jankovics László novigradaczai, verőczemegyei nagybirtokos karhatalommal hurcoltatta ki őket békés otthonukból, daczára annak, hogy szerződési kötelezettségtüknek megfeleltek. 1854-ben telepített ki gróf Jankovics új-grácsi birtokára csapat somogy- és zalamegyei embert. A telepítvényesekre kemény munka várt; erdőt kellett nekik irtani s az irtást jó szántóföldd tenni. Mindegyik 10—15 holdat kapott mivelés alá s a kis birtokra valamennyi lakóházat és egy kis majorságot épített. A birtok holdja után a grófnak évenként 10 frt 50 kr. váltságot fizettek és a gróf kötelezte magát, hogy harmincz év elteltével a telepítvényeseknek végkielégítés gyanánt pár hold földet ad. A szegény emberek a jobb jövő reményében földadozták a hazulról hozott filléreiket, házakat építettek a birtokon, azt valóságos telepítvénynyé tették. Mindez ideig boldogul is éltek, de a gróf most, a harmincz év leteltével kijelentette nekik, hogy ha újabb husz évre szerződést nem kötnek, világgá mehetnek. A szegény emberek jogukat követelték, de a gróf olyan kiméletlen volt, hogy körülbelül 90 telepítvényes családot egyszerűen elbocsátott a szolgálatból és kijelentette nekik, hogy ellenkezés esetén csendőrökkel viteti el őket a birtokról. E fenyegetést be is váltotta, a napokban több telepítvényes családot csendőrökkel hurcoltattott ki otthonából s butoraikat is a szabad ég alá dobáltatta. A szegény, családi tűzhelyüktől és minden vagyonuktól jogtalanul megfosztott em-

berek jogos panaszaikat a földmívelési miniszter elé viszik, a ki remélhetőleg igazságot fog szolgáltatni a fehér rabzolgáknak.

— **(A havi-boldogasszony-vásár)** nem mondható valami nagyon sikerültnek. Nagy hátrányára volt az, hogy a szigetvári vásár összeesett vele, s így az olasz lókereskedők, kik máskor itt nagy számban voltak képviselve, oda seregltek. Kötés mindössze 1800 történt, többnyire sertésre.

— **(A pécsi polgári czéllövő egy-let)** folyó hó 6-án a polgári kaszinó helyiségében választmányi gyűlést tartott melyen elhatározta, hogy tekintettel az e hó 15-dikén beálló vadász évadra, az ez ideig minden vasárnap megtartott lövészversenyeket ezentul csak minden második vasárnap fogja megtartani, október elején pedig ünnepélyes záró lövészetet rendez.

— **(Somogyi Károly szintársulata)** Kaposvárott előadásainak sorozatát f. hó 15-ikén fogja megkezdeni a „Fityfirity“ című Relle Iván féle népszínművel. A tagok már lassan gyülekeznek. F. hó 14-én lesz az első próba. Az első vigjátéki előadás Csiky Gergely híres „N a g y m a m á“-ja lesz. A társaság szeptember végeig marad Kaposvárott, aztán Győrbe megy, honnan újv után a megelőző évek szokásaihoz képest Sopronba.

— **(Halálozások.)** Krause Nándorné szül. Meder Jozefin, nyugalmazott tanítónő folyó hó 4-dikén elhunyt életének 74-dik és házasságának 46. évében. — Reeb Vilmos kereskedő elhunyt f. hó 5-én életének 37. évében. Temetése tegnap d. u. 4 órakor ment végbe nagy részvét mellett.

— **(Az aratás megyénkben.)** Kéménden a gyakori esőzések a betakarítási és cséplési munkálatokat gyakran akadályozták. Néhány nap óta a cséplés általánosan folyamatban van s az eddigiekből következtetve az eredmények helyenkint kielégítőek, néhol gyengéek. A buza sulya átlagosan 76 kilogrammra tehető, a rozsé 71-re; a tavaszi árpáé pedig 66-ra. A buzatermés körülbelül 10 hektoliterre, a rozs 11, az árpa 12 hektoliterre tehető. A zabtermés hozamát 14 hektoliterre becsülik. Őszi repce adott 7 hektolitert, minőségileg is meglehetősen sikerült. A kapásnövények az utóbbi időben is sokat gyarapodtak; a tengeri igen szépen fejlődik, valamint a burgonya és répa is. Hüvelyesek és kertivetemények is kitünően állanak.

— **(Csillagok járása augusztusban.)** A bolygók közül Jupiter egész éjjel látható (most esti 10 óra tájban délkeleten, közel a látóhatárhoz), Merkur csak a korai esti órákban figyelhető meg, Venus hajnali csillag. Saturnus csak este ragyog látóhatárunk fölött a nyugati irányban. A csillagos ég a hónap elején esti 10 óráig így áll: északon Auriga ragyog, tőle kissé keletre húzódik déli irányban a Tejut, melyben a Cassiopeia, fölnebb Aquilla, kissé nyugati irányban pedig a Lyra könnyen megtalálható. — Nyugoton Leo, a Tejut déli végénél, kissé nyugotra a Skorpiók ragyognak, szomszédságban a Beotos tűnik föl s még tovább északra az Ursa Major (Gönczölszékér) ismert alakjához jutunk.

— **(Az időjárás.)** Még idősebb emberek is alig emlékeznek ily szeszélyes nyárra, mint az idej. Alig van nap, hogy ne esnék, s ha nem esik, az ég hol kiderül, hol beborul. A levegő meghidegült, sőt esténként már a melegebb fölöttök is előkerülnek. Alig volt a nyáron át néhány olyan nap, melyen a fürdő edző és üdítő vizét zavartalanul használhattuk volna. Flammarion azt állítja, hogy éghajlatunk hőmérséke folyton alább száll. Az idej nyár — úgy látszik — igazat ad e kiváló tudósnak.

— **(Cselédhűség.)** Az irgalmas-rend az alsó makári dűlőben levő buza és árpa termésének őrzését egy Horvát István nevű cselédre bízta. Ez azonban visszaélt a belé helyezett bizalommal s a nyomtatás alatt álló árpából meglehetősen mennyiséget lopott egy szigeti külvárosi asszony számára, még pedig szerelemből. De hiába, a szerelem sötét verem, ezt pedig Horvát uram se kerülheti ki. A bizalmas gazdák ugyanis rájöttek a hűtlen cseléd gazságára, s már megtették a rendőrségnél a kellő lépéseket, a melyeknek természetesen következménye — a sötét verem lesz.

— **(A szőlők egy új gombabetegségét)** fedezte föl a „Borászati Lapok“ szerkesztője a hozzá Somogy és Tolna vármegyék-

ből beküldött szőlőlevelekben. A leveleket Mezey Gyula, a magyar óvári gazdasági akadémia tanársegéde vette vizsgálat alá és benne a blackrottal rokon ros-blanc-ut, fehér rothadást ismerte föl. A betegséget okozó gomba neve „Coniothyrium diplodiella Sacc.“ mely hazánkban eddig még nem ismeretes, csak három helyen lett konstatálva, a hol nagyobb károkat is okozott. Nemcsak a szőlő levélezetét teszi tönkre, de elpusztítja a szőlő bogyóját s így a termést is. Az új betegség részletes ismertetését és az ellene való védekezést a „Borászati Lapok“ legközelebbi száma fogja közölni.

— **(Csáky gróf és a hazai ipar.)** A vallás és közoktatástügyi miniszter a hazai iparosok érdekében rendeletet intézett valamennyi tanfelügyelőséghez. Ebben utasítja a tanfelügyelősegeket és az alájuk rendelt tanintézeteket, hogy a berendezésükhöz szükséges egyes butordarabokat és egyéb tárgyakat az egyes hazai kiállításokon szerezzék be. Ez által — ugymond a rendelet — azok a többnyire szegény iparosok, kik a kiállításokon részt vesznek és a haladás és iparkodás tanujelét adják, további működésükre és a verseny folytatására hatalmas buzdítást látnának abban, ha a hatóságok ilyen vásárlásokat tesznek.

— **(A közös hadsereg felszerelése és a kis ipar.)** A közös hadügyminiszter megküldötte az országos iparegyesületnek a kisiparosok számára fűntartott cikkekre kiírt szállítási fölhívást. E szerint szállítandó 31.000 pár cipő, 7000 pár csizma, szijak, szijgyártó munkák, passományárak. A miniszter kijelenti, hogy habár az első e nemű kísérlet eredményre nem vezetett, illetoleg kielégítő nem volt, mégis újabb fölhívja a kisiparosokat a szállításban való részvételre. Az idén már nemcsak egyesek, hanem alkalmi szövetkezetek is pályázhatnak. Egy-egy pályázó legalább 500 frt áru munkára tartozik vállalkozni. Csak olyan iparosok pályázhatnak, a kik az árukat tényleg saját műhelyükben készítik. Vállalkozók ki vannak zárva. Bánatpénz 10 százalék. A pályázatok ez évi november hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be a közös hadügyminiszteriumhoz. A pályázati fölhívás, a szállítandó cikkek jegyzéke és árszabálya az országos iparegyesületnél (uj-utca 4. sz.) a délelőtti órákban megtekinthetők.

— **(Megint a német nyelv.)** Csáky gróf nagy protektora a német nyelvnek. Bebizonyította azt tavalyi hírhedt rendeletével, melynek párját most bocsájtotta ki. Ez újabb rendeletében kimondja, hogy a polgári iskolákban a német nyelv a magyar nyelvtől elválasztva külön tanítassék s hogy azoknak a polgári iskolai tanítóknak, kik a német nyelvet tanítani akarják, külön képesítő vizsgálatot kell tenni a német nyelvből. Csak az e vizsgálat után nyert oklevél alapján nyerhetnek német nyelvi tanszéket.

— **(Fürdőudósítás.)** Harkányban a fürdővendégek száma 1340 személy. Átutazó vendégek száma pedig 2136 személy.

— **(Rövid hírek.)** Elfogott gyújtogató. Márton Mihály döbröközi 20 éves legény apjával összeveszvé, annak gabona-asztagját fölgyújtotta s nagyban fenyegetődzött, hogy házat is fölgyújtja. Ezt azonban sikerült megakadályozni, s az elfogott gyújtogató most elmezavart szinlel, hogy a büntetéstől könnyű szerrel meneküljön. — **A román viszonválasz.** A magyar főiskoláknak a román memorandumra irt válaszára a román ifjúság hír szerint viszonválaszszal fog felelni.

MŰVÉSZET IRODALOM.

* „Páter Hilárisz“ a czime az egri érseki liceum könyvnyomdájában megjelent 288 oldalra terjedő kötetnek, melynek Babik József egri egyházmegyei áldozópap és tanár a szerzője. E kötet mulattató papi adomák, ötletek és jellemvonások gyűjteménye. Közel félezer ily mosolyra gerjesztő kis apróság van benne, mely — a szerző szerint — csak izleltető akar lenni egy későbbi kötethez, mely „Fráter Jukundus“ czimet fog viselni. Az első kötet szól papák, bibornokok, érsekek és püspökök; prépostok, kanonokok, apátok, esperesek és plébánosokról följegyzett és a szájhagyományokból fűmaradt mulattató epizódokról. A könyv ára 1 frt 50 kr., kötve 2 frt. Előfizethetni Babik József tanítóképezdei tanárnál Egerben.

* **Külföldi biztosító társaságok Magyarországon.** Ily czimmal dr. Markus Dezső, budapesti ügyvéd, a „Jogi Szemle“ szerkesztője, egy füzetet bocsátott közre, a mely egy hosszabb cikksorozatnak első részét képezi és a melyben a nálunk működő társulatok vagyönkimutatásai kapcsán utal biztosítási ügyünk szabályozásának hibaira és hiányaira. A nagy szakszerűséggel kidolgozott tanulmány első sorban a Greshammel foglalkozik és kimutatja, hogy e társaság alapszabályai olyanok, hogy nemcsak törvénybe ütközök, hanem egyuttal a biztosítottak érdekeit minden irányban kockáztatják. Kimutatja továbbá — mindig a Gresham saját adatai nyomán — hogy e társaság alapítkeje a legkisebb az összes nálunk működő társaságok közt; kimutatja, hogy a szerzési és kezelési költségek óriásiak és nagyobbak, mint bármely más társaságnál; hogy legkönnyebben vállal kockázatokat; hogy viszontbiztosítása alig van; hogy vagyönának nagy része kétes értékekben van elhelyezve és hogy nyereségét nem a biztosítási üzletből, hanem egyéb vagyönából meríti. A füzet ára 20 kr. (Kapható szerzőnél, Budapesten, V. Alkotmány utca 24.)

VEGYESEK.

— **A világ legnagyobb városa.** London nagyságáról a következő számbeli adatok nyomán győződhetünk meg: Minden 4 perczben 1 s így minden 2 órában 30 gyermek születik, míg ugyanezen idő alatt 20 ember lehel ki lelkét, úgy, hogy egy újság, mely semmi másról, mintha születés és halálozásokról írva, napoként komótosan megtelnék. Az utcák hossza összevéve 7000 mérföld, s ha valaki per pedes apostolorum akarná ezeket bejárni, naponta 20 angolmérőföldet baktatva, 1 év alatt tehetné meg csak e körutat. Az is érdekes hogy megnyit esznek a londoniak, hogy a gyomor követeléseinek eleget tegyenek? Évente 500,000 ökör, 2,000,000 juh, 200,000 borju, 8 millió szárnyas, 500 millió osztriga, 200,000 hal, rak stb, fogy el Londonban. Akiknek mindez nem látszik elegendőnek, megnyugvásul hozzátehetjük, még, hogy ezeken kívül több millió hus-conservi töménytelen gyümölcs és főzelék és körülbelül 50 millió mázsa buza fogyasztatik el. Ezt a csekélységet 500 millió hektoliter sörrel 10 millió hektoliter rummal és 50 millió hektoliter borral nyelik le a jó londoniak.

— **Mikor aratnak a földön?** Nincs olyan hónap, mikor az emberek ne aratának. Például januárban, midőn hó fődí a mezőket és jégréteg terül a vizek fölött, Ausztráliában, Chilében és az argentin köztársaság némely helyein már bevégezték az aratást. Február hóban kezdődik az aratás Kelet-Indiában és Felső-Egyiptomban. Márciusban már bevégezték az aratást Alsó-Egyiptomban. Áprilisban gyűjtik a buzát Cyprus szigetén, Perzsiában, Kis-Ázsiában, Mexikóban és Kuba szigetén. Aztán májusban aratják a buzát Algírban, Japanban, Marokkóban, Dekánban és Floridában. Juniusban kezdődik az aratás a Duna mentén elterülő tartományokban, Görögországban, Magyarországon, Dél-Oroszországban, Olaszországban, Spanyolországban, Portugáliában, Dél-Franciaországban és Észak-Amerika tartományaiban. Juliusban kezdődik az aratás Németországban, Ausztriában, északi Franciaországban, Svájcban, Oroszországban, Angolországban és Észak-Amerika tartományaiban. Augusztusban kezdődök az aratás Belgumban, Hollandiában, északi Angolországban, Kolumbiában. Szeptemberben végzik az aratást Skóciában, Svéd- és Norvégországban és északi Oroszországban. Októberben fejezik be az aratást északi Skóciában, végre október- és novemberben aratnak északi Ausztráliában és Peruban és déli Afrikában.

— **Cserebogárhalál.** A francia akadémia múlt hó 27-iki ülésén két zoológus: Prilleux és Delacroix nevezetes fölfedezéssel állott elő. Szerintük a cserebogarakat ezentul könnyű szerrel végkép ki lehet pusztítani a legnagyobb területekről is. Egyszerűen ki kell ásni néhány száz cserebogárcsimaszt és behinteni a Botrytis tenella nevű apró gomba csiráival. Ez a gomba hihetetlen gyorsasággal szaporodik el a csimazokon és rövid idő alatt megöli az állatot. A csirákall behintett csimazokat ismét szét kell szórni s a néhány száz állat csahamar ráakasztja baját az egész generációra. Néhány hónap

alatt minden eserebogárcsimaz elpusztul a területéről. Az említett francia tudósok nagyban fogják tenyészteni azt a hasznos gombát, hogy minden gazda könnyen szerezhessen magának csirát.

— **Civilizált kannibálok.** Egy new-yorki lapnak borzalmas esetet írnak Salinasból Minas állam (Brazília) egyik városából. Salinas rendőrsége ugyanis július 10-én egy emberhússal táplálkozó gyilkos bandát kerített kézre. A vadállati szövetkezet fejét Vierrának hívják. A salinasi Cida de Leopoldina című lap szerkesztőjének sikerült kieszközölni, hogy a fogságba került kannibál főnökkel beszélhessen. Ez a következőképp adja elő Vierrával való párbeszédét: „Igaz-e, hogy önök emberáldozataik husából éltek?” A gyilkos a legnagyobb hidegvérrel igennel válaszolt: „Persze! Mondá. — Azok a beszótt emberhúsdarabokkal telt hordók adhatnak erről bizonyosságot, melyeket a rendőrök a pinczében találtak. Én, Bazilio és Leandro barátaim, valamint a többi társaim hetekig kizárólag emberhússal táplálkoztunk.” „És mi okból?” „Nagyszerű!... Hát azért, mert pompásan izlik. Különbösen Leandro barátom unszolt rá bennünket. Egy napon elhalt gyermekének holttestéhez hitt meg ebédre. Éhes voltam, ettem belőle. Nehány nappal később egy az uton alva talált öreg asszonyt ütöttem agyon. Ez volt első gyilkosságom, melynek oka, mint a későbbieké, az eleség miatti gond volt. Az áldozat elfogyasztására Leandro, Bazilio és Pedrillo barátaimat hívtam meg. Utóbbiak menyasszonyaikat is elhozták és így együtt hozzáláttunk a lakomához. Később egy Simplisio nevű öltünk meg és nem sokkal ezután ennek két fiát. Mindnyájukat elfogyasztottuk. Ezután már nehéz idők következtek, mert a rendőrség föl volt lármázva. Ebben a szükségben kénytelenek voltunk Bazilio menyasszonyát lemészárolni. A mint ez is megettük, Bazilioa kötöttünk; ezt is leszúrtam. Leandroval egyetemben áldozatukat már félig megettük, midőn a reánk tört katonák vig életünknek végét vetettek.” — A gyilkos e szörnyűségekkel a tiszta igazságot mondta el. Tényleg úgy történt, hogy a rendőrkatonák éppen akkor törtek rájuk, midőn a vadállatok áldozatuk husát falatozták. A megmaradt részt beszóva találtak meg egy nagy edényben. A rémséges emberi szörny még azt is elbeszélte, hogy a húst főzve, sütvé, nyersen, sózva és borsolva ették meg a nélkül, hogy a legkisebb undort érezték volna. Az elfogott kannibálok a megbánás legkisebb jelét sem mutatják. Ugy látszik mintha az emberhus élvezete minden emberi érzést kiűzött volna belőlük. Az egész oly borzalmasnak látszik, hogy alig lehet elhinni.

— **Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.**

CSARNOK.

Csak hűn szeress!

Tomboljon vész, vihar felettem,
Kétséges életem zord egén,
Felejtsek, kiket szerettem,
S gúny szórja ércnyilat felém;
Epesztő vágynak langja égjen
A telhetetlen szív sebén:
Csak hűn szeress szívem szerelme,
S mindezt örömmel tűröm én!

Halljam szavát a gyűlölknek,
Viseljek átkot lelkemen,
Érezem bár a megvetésnek
Tövisszurását szüntelen,
Legyek hajótörött az élet
Beláthatatlan tengerén:
Csak hűn szeress szívem szerelme,
S mindezt örömmel tűröm én!

Eltem legyen a szenvedések
Meg nem szűnő bús otthona,
Bánat gyötörjön, míg csak élek,
S ne leljek en vigaszt soha...

Legyen hiába, mindhiába

Minden remény — minden remény:
Csak hűn szeress szívem szerelme,
S mindezt örökre tűröm én!

Kéry Gyula.

Csodálatos megszabadulás.

Írta: Bogáthy Medárd.

Midőn Konczházy Tivadar odahagyta kisjavadalmazásu állásocskáját, mit úgy is csak kegyelemből kapott annak idejében az u-i kir. közjegyzőtől, tekintettel végzett földbirtokosi állapotára, a megye különböző pontjain uralkodó nagyszámú befolyásos rokonaira s a kerán özvegyesre jutott szép vagyonkával bíró még szebb Boronkainét oltárhoz vezette, s a megyei különböző elemek méltó és méltatlan fölháborodására beült a porosztói nemesi birtokba: azon szigorú elhatározás vezérelte a szerelem mellett, hogy a mezőgazdaság terén a multban, bár saját kárán szerzett tapasztalatait, ezután szeretett neje birtokán fogja gyümölcsözően érvényesíteni.

Senki sem hitte el neki, hogy e téren valamit produkálni képes legyen, miután nagy vagyont még csak nem is régen a legkönnyelműbb módon elverte a nélkül, hogy a gazdálkodás legelemibb követelményei iránt a legesélyesebb érzéket tanusította volna; sőt a jó barátok nem nagy, de diszes serege szive mélyéből sajnálta a derék s jobb sorsra érdemes fiatal özvegyet, kit a szerelem annyira hatalmába ejtett, hogy a könnyelmű multtal bíró ember számtalan hibái iránt teljesen érzékellené vált s nem átalít vakeszközévé sülyedni tékozló szevedélyének, mely csak romlását, szomorúságát s keserű bánatát okozta mindazon boldogtalanoknak, kiket a balsors végzetes útjába sodort.

De a csöndes falusi élet tisztító magányában el nem romlott kedélyű s kizárólag szive szavára hallgató nő föltétlenül s utógondolat nélkül megbízott a szerencsétlen, de nemes s főnkelt szellemű férfiuban s habozás nélkül ajándékozta meg szive hő szerelmével s bizta rá birtokának korlátlan vezetését. Öszintén meg volt róla győződve, hogy a ki magáért mit sem tudott tenni az érte és két árva gyermekéért hihetetlen dolgokra lesz képes, mert az igaz szerelem átalakító hatása a gyakorlati élet tanúsága szerint kétséget nem szenvedő tény.

E föltevésében nem is csalódott az ideálisan gondolkozó nő. Tivadart új állása gyökerelesen megváltoztatta. Rá sem lehetett többé ismerni. Míg saját birtoka nem került a hitelezők könyörtelenségéből dobra, sohasem nézett gazdasága után. Megelégedett uradalmi tisztjei száraz, nem ritkán hazug jelentéseivel. Még azt a fáradságot sem vette soha magának, hogy legalább utána nézzen a számadási könyveknek, vajjon az igazságnak megfelelően vannak-e vezetve s nem fordulóak-e elő oly tételek a kiadásban, melyek a valóban nem felelnek meg. Élt kedvteléseinek, a kártyának s a testet, lelket egyaránt ölé élvezeteknek. Ha a főtiszt a neki szükséges pénzt előteremtette, csinálhatott aztán ő miatta bátran, a mit akart.

Igy történt aztán, hogy ő földbirtokos léteére tönkre jutott, tisztjei pedig, különösen a főtiszt, semmiből vagyont szereztek.

Most azonban a helyzet más, gyönyörteljesebb képet mutatott. A mult borzasztó tapasztalatai meglátszottak a gazdán. A mily hiszékeny volt azelőtt, olyan bizalmatlan lett mint neje birtokának vezetője. A tiszték úgy félték tőle, mint a tüztől. Semmit sem tudtak kedvére elvégezni. A legjelentéktelenebb munkát is kifogásolta. Szóval a pedantéria rabja lett a legszélsőbb határokig.

Hajnalban ő volt, a ki legelőször fölkelte s ugyancsak ő volt, ki késő este utolsónak feködt le. A közbeeső időt a legszorgalmasabb munkával s éber fölügyelettel töltötte el. Mindenütt ott volt. A cselédség és munkások minden percében a hátuk mögött látták fenyegető alakját. De volt is lattatja. Az előbb gyöngén jövedelmező birtok rövid idő alatt a megye elsőrendű mintagazdaságaival versenyzett.

Az ismerősök az el nem tagadható eredmény láttára elszőnyöködve csapták össze kezeiket. Mindent elhittek volna, csak ezt a megfoghatatlan átváltozást nem.

„Ez nem természetes dolog!” suttozták egymás közt a bálakon, majálisokon s házi mu-

latságokon. „Hogyan? A szeleburdi örült pazarló Tivi takarékos, józan életű ember lett, ki előbb fogához úti a krajczárt, mielőtt kiadja? Mondieu ah! Ez hihetetlen!” rikácsolák kórusban a sok bor elfogyasztásától s a kávéházak éjjeli füstös levegőjétől krónikus rekedtségű hangon a hajdani svihák, potyaleső, jó barátok. Persze fáj a ficsuroknak, hogy berándulásai alkalmával a megyei székvárosba, nem nyitotta meg előttük erszéyét, nem fullasztotta őket borba, nem nyerte el általuk pénzét a ferblin, vagy makaón s ráadásul nem nevezhették ki. Ilyenkor azzal próbálták csipkedni s a gunyos élczelődésekkel belevinni a roszbá, hogy papucskormány alatt nyög, beadta a derekát s számot kell adni minden krajczárról, mint a fizetett cselédnek.

Bár mint vélekedtek is azonban az ugynevezett jó ismerősök s állítólagos jó barátok, azzal a porosztói kastélyban édes-keveset törődtek. Idylli élet folyt ott; a ki egyszer ott megfordult, nem könnyen feledte a szép, sugártermetű, napbarnitotta férfit, ki magyar vendégszeretettel el tudta bűvölni vendégét, valamint a kék szemű, koromfekete haju s a boldogságtól csak úgy áradozó lilom-arcu nőt, ki patyolat-karjait férje nyaka köré, fonva, vele egy elváhatatlan egész képezett de nem feledte a két kis angyali teremtést sem, kik szőke fűtős fejeikkel oda simulva szülőikhez kiegészítették az egységet. Valami magasztos érzet töltötte el a látogatót e bűbajos költészettel telt családi kép láttára, melyben csak egy akarat uralkodott: egymást boldogítani.

Az igaz, hogy látogatók ritkán zavarták a porosztói kastély csendjét. Az emberek nem szeretik nézni a mások boldogságát. De mégis! A vidéki kis birtokosok olykor-olykor összegyülekeztek a porosztói kastély tágas termeiben. A bizalom s közszeretlet hozta őket össze, a melylyel Tivadar iránt viseltettek. A vumai uraság ugyanis eladóvá tette keresztzi birtokát, mely kétezer hold szántóföld, legelő s erdőből állott. A környékbéli kisbirtokosok, Tivadarral élükön, szövetkeztek tehát, hogy ezt a vagyont nem engedik idegen kézre jutni. A vételár kétszáz ezer forintban lett megállapítva. Összeadta ki-ki pénzeckéjét azzal egyetemben, a mit a meglévő birtokocskájára egyik-másik pénzintézetből kölcsön vett, s hogy az elköltés kísértettől meg legyenek óva, egyhangulag Tivadart választották meg a szövetkezet pénztárnokául s nála helyezték el pénzüket időnként, a mint a körülmények engedték.

Tivadar a lassanként s különböző időkben befolyó összegeket nagy vasszekrényébe tette el, jegyzéket vezetvén az egyénekenkénti befizetésről.

Egy nyári napon a harmadik faluban lakó főszolgabíróéknál, kikkel Tivadarék meghitt barátságban állottak, örvendetes családi esemény történt s a keresztanyai tisztre a porosztói kastély urnóját kérték föl. Tivadar készséggel engedte el nejét, de maga nem kísérhette el, mivel az aratási munkálatok javában folytak s nem nélkülözheték az ő éles tekintetét és munkaszerkentő jelenlétét. Tapasztalásból tudta, hogy ha a munkások neszt veszik távollétének, a gazdatisztekkel együtt lustálkodással töltik el a drága napot. Az idő különben is esőre álló volt. Sietni kellett a munkával.

A szép asszony a gyermekekkel együtt a délelőtti órákban áthajtatott a főszolgabíróékhoz; Tivadar pedig a tagra lovagolt ki, honnan estefelé érkezett haza. Nagy meglepetésére nejét még nem találta honn. Gyorsan rendeletet adott ki, hogy nyergeljék föl másik háttas paripáját s azzal a kastély erős vasajtóval elzárt legbelső részén lévő hálósobájába vonult, hogy magához vegye revolverét, mely nélküli a fölső hegyes és erdős vidékeken napszállta után nem igen tanácsos utra kelni.

Alig nyitotta föl a nehéz vasajtót s lépett hálósobájába, négy izmos paraszt nyomult be utána. A léptek zajára megfordult s elsodálkozott azon, miként jöhettek ennyire közelébe ez emberek.

Gyertyát akart gyújtani, hogy meglássa, kicsodák késő vendégei, de az egyik paraszt elébe ugrott s elválasztotta kis asztalától, melyen a nagy karos gyertyatartó állott.

— Kik vagytok? s mit akartok? kiáltott föl Tivadar szorongó előérzettel.

Az ajtónál álló paraszt cinikus alázottsággal megszólalt:

— Mi vagyunk drága uracskám, csak négyen, szegény földhöz ragadt emberek s azért jöttünk, hogy sietve fölkerjünk, adja ide a nagy vasládában lévő pénzt szép szerével, de mindjárt, különben baj lesz. A tagadás semmit sem ér. Bizton tudjuk, hogy sok pénz van a ládában.

Tivadar azonnal átlátta, hogy rablók törték be házába s egyszerre arra a helyre nézett, hol revolvere volt fölakasztva s kezével oda kapott. A revolver nem volt helyén. Elrémült, de összeszedte lelki erejét s nyugodtságot színlét.

A parasztok gúnyosan nevettek.

Egy pillanatra aztán szembe néztek egymással.

— Hát mi lesz már? szólalt meg az ajtónál álló szóvivő rabló, ki már unta a késlekedést. Tán bizony nem látja nagyságod a vasládához vezető utat?! Szomszéd, világítson kend.

A szomszéd elővette gubája alól a tolvajlámpást s magasra fölemelte.

A lámpa kísérteties fényénél Tivadar egész alakjukban láthatta meg a rablókat. Vad kinézésű fickók voltak. Arczúkról vakmerő elszántság tükröződött vissza. Késekkel és pisztolyokkal voltak felszerelve. Az egyiket — a szóvivőt — megismerte. Nem rég még konvencziós bérese volt. Korhelykedése, rakoncátlan természetű és megbízhatatlansága miatt a közel multban elkergette. Ez volt a vezér.

Szabadulásra gondolni sem lehetett. Két rabló az ajtót állta el. A másik kettő pedig jobb és baloldalán helyezkedett el. Mit tegyen? Egy-egy pillanatra eszmélete már majdnem elhagyta. Helyzete borzasztó volt. Tehetetlenül állott a rablókkal szemben a védekezés lehetőségének teljes kizárásával. Pedig a vasláda tartalmát meg kellett menteni. Benne volt a kisbirtokosok kétszáz ezer forintja.

Ha kiadja a rablóknak, ki hiszi el neki holnap, hogy elrabolták tőle? Nem merül föl önkénytelenül a gyanu, visszaemlékezéssel multjára, hogy e pénzt elkártyázta, vagy más uton használta el céljaira? Szerencsétlenségére az utóbbi években több ízben látogatott el a d-i és k-i országos hírvásárookra, melyeknek az a szomorú nevezetessége, hogy kártya-barlangjaikban temérdek pénzt lehet nyerni és veszíteni. Nem egy ismerőse látta a vásárokon. Ki hiszi el neki, hogy nem kártyázás, hanem saját gazdasági érdekei — több rendbeli eladások — miatt időzött ott? A multban elkövetett bűnöknek az a legborzasztóbb következménye, hogy a megjavultat a legelső látszat, vagy éppen ismétlődés, egyszerre elriasztó színben tünteti föl. Nemcsak bűnös, hanem kétszínű is, ki színlélt javulásával a hiszékenyeket törbe ejtette. És neje? a drága, imádott nő! Ő binni fog s fölálodni érte mindenét. De mihaszna! ha neje vagyona nem rug többre 60—70 ezer forint értékű.

Ennél a pontnál gondolatai megzavarodtak . . . s öntudatlan cselekmények következtek, melyekben az ösztön vezérelte.

Először is a jobb oldali falra nézett. Az ablakot kereste, valamikor volt ott ablak csakugyan, de a hálószoba kényelmessége céljából befalazták. Azt n észrevétlenül — a vasládához vezető ut keresésének ürügye alatt ágyához hátrált s megnyomta a villanyos csengetyű gombját, mely a cselédszobába szolgált. A csengetésre a cselédeknek elő kell jönni. Várt . . . várt . . . de senki sem jelentkezett. Ujra megnyomta a gombot . . . Ujra semmi. Bizonyára megkötözték a cselédséget.

Az örülés szélén állott.

A rablók ezalatt megtalálták a vasládát. A szóvivő rabló újra megszólalt:

— A kulcsot!

A hang ingerülten parancsoló volt.

Tivadar zsebeiben kutatott, de hasztalanul.

Erre a rabló fölemelte kését, intett a többieknek, kik szintén szurásra készen irányozták Tivadar felé késeiket.

E válságos perczen Tivadart elfogta a kétségbeesés és szemrehányó hangon így szólt a rablóhoz:

— Hát Jankó, jóságomat, mit annyiszor éreztettem veled, így hálálad meg?

— Jóságát? Talán bizony jóságzamba vegyem, hogy az ur télviz idején elkergetett.

— Kénytelen voltam vele Jankó. Sok volt a panasz ellened. De emlékezzél vissza,

hányszor érdemelted meg az elkergetést, mégis megtartottalak s csak akkor határoztam el magam a végsőre, midőn mindenki ellened lázadt s határozottan káromat okozad.

— Lári-fári!

— Hát azt is feleled Jankó, hogy könyörületből, kérésed nélkül, egy évi béredet kiadtam s nem engedtelek elpusztulni; sőt azt mondtam neked, ha megjavulsz és ismét becsületes, munkás emberré válsz, vissza fogadlak?

— Haha! Dolgozni, mikor egyszerre urrá tehetem magam s messze vidéken békével élhetek? Nem oda Buda uram! Nem hiába furakodtam én be ide társaimmal észrevétlenül. Haj, nem kis munka volt ez! Fél munkát nem végzek, ha már egyszer itt vagyok.

Ekkor egy női hang bekiáltott:

— Még se végeztetek? Siessetek hamar. Szabad az ut. A szakácsnét s a szobaleányt a pinczébe csuktam s kendőt gyömszöltem a szájukba, hogy ne birjanak kiabálni.

Tivadart az örüléstől egy hajszál választotta el.

A szolgálója volt a czinkostárs, kit neje a nyomorból emelt ki s jómódba helyezett.

— Szurjátok le, ha nem adja azt az átkozott kulcsot . . . vezényelt a hajdani béres, mialatt kését övébe dugta. Ne irgalmazzatok neki!

Tivadar megzavarodott agyán hirtelen egy eszme cikázott át, miként villám a csillagtalan éjszakában.

— Hát jól van — szólott — oda adom a kulcsot, de nem neked Jankó. Te nem vagy emberséges ember. Te hálátlan vagy. A hálátlanság pedig a leggyalázatosabb bűn. Hanem oda adom ennek a becsületes embernek, ni — s ezzel a jobbán álló gazemberre mutatott . . . nyissa föl ő a ládat, vegye ki a pénzt ossza föl, de neked egy garast se juttasson belőle.

A jobb oldali gazember arca e szavakra az örömtől majd kipattant s olyan mozdulatot tett, mintha hozzá fogna a megbízatáshoz.

A hajdani béres dühében erre elkékült s ordítani kezdett:

— Te Illés, hát ez a nekem tett fogadás? Te fölmondod az engedelmességet s a magad kezére akarsz dolgozni, mikor én vezettelek benneteket prédára?!

— De mikor az ur csak nekem akarja adni a kulcsot; védekezett Illés.

— S te elvonnád a pénzt?

— El én; vágta merészen szeme közé Illés.

— S nem félsz, hogy agyon ütlek?

— Nem én!

Jankó toporzékolt dühében.

— Ez a két czimbora inkább mellém szegődik, mint türi a te basáskodásodat. Én igazabban adom ki nekik a részüket, mint te, ki csak csalni és lopni tudod önföláldozó embeleidet.

— Ezért meghalsz, lázadó! kiáltott rikácsoló hangon Jankó s pisztolyát Illésre irányozta. De mielőtt elszűthette volna, a bal oldali czimbora kiütötte kezéből. Erre kését fogta föl s bősztült dühvel rohant Illésre . . . A czimbora le akarták fogni, de nem lehetett. A düh iszonyu erőt adott neki s csakhamar félrelökte őket s kését Illés mellébe vágta.

Illés földre esett. Melléből gazdag sugarakban folyt a vér. Elhaló hangon kérte társait, hogy bosszulják meg gyalázatos halálát.

Jankó ördögi elégedettséggel nézte áldozatát. Arca vigyorgott a gyönyörtől. Fölvette kését s menni akart, ámde a két czimbora hátulról belékapaszkodott:

— Innen élve nem szabadulsz! Megölted legjobb barátomat — ordított a baloldali vad, elkiseredett hangon — utána mégy te is . . . gyalázatos gazember!

S rá vetette magát Jankóra, miután előbb kését kiütötte kezéből, hogy társa annál könnyebben végezhesen vele. Jankó megfosztva fegyverétől, emberfölötti erővel igyekezett szabadulni, de vasmarkok tartották fogva. Az előbbi tusában kimerült tagjai rövid idő alatt megtagadták a szolgálatot s megkapta a kegyelemdőfést. Iszonyu átkozódások és isten-káromlások közt lehelt ki undok lelkét.

Tivadar, ki a gazok verekedését menekülésére használta föl, éppen akkor lépett be fölfegyverezett cselédségével, midőn Jankó utólsót hörgött. Az életben maradt két rablót hamarosan elfogták s megvasalták, a szolgálót is,

ki Jankónak szeretője volt s uraságai távolléte alatt a kastélyban elbujtatta bűntársaival együtt.

Tivadar nem győzött halát adni a jó Istennek csodálatos megszabadulásáért, időközben hazaérkezett nejével. De nem is tartotta többé magánál a sok pénzt.

Másnap kifizette a vumai uraságnak a vételárt, pedig még nem is volt közel a határidő.

KÖZGAZDASÁG.

— (A pécsi sertéshizlaldában f. hó 6-án a sertés állomány: 307 drb kövér, 2636 drb félkövér, 822 drb sovány, 410 drb süldő sertés volt. Árak: kövér válogatott minikénti 45 kilogramm élet leszámítással; süldők ség szerint 46—48 kr. kilogrammonként, páron- 34—38 kr. kilogrammonként élősúlyban. Kukoricza 6 frt 70 kr. m.-m., árpa 7 frt — kr. m. m. Darálás 50 kr. m. m.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ifj. N. M. H.-Hetény. A beküldött cikket egyrészt azért nem közölhetjük, mivel idejét multa, másrészt pedig, mivel egyik helyi laptársunk már egy hét előtt ugyis szóról-szóra ugyanazt hozta.

K. R. Szegárd. Kérését nem teljesíthetjük. Azon kérdésére, hogy az „Apróságok“ közt melyik a legsikerültebb, azt feleljük, hogy talán a legutolsó, mely így hangzik:

A folyónak és a nőnek
Egy a célja, gondolatja:
Áldozatját mind a kettő
Örvény felé viszi, hajtja!

NYILT-TÉR.)*

Nyilvános köszönet.

Alulírott, a „Magyar Francia“ biztosító társaságnak és helybeli főügynökségének férjem Stangl Ede elhalálása folytán esedékessé vált életbiztosítási összegének gyors és készséges kifizetéséért, ez uton is legmélyebb köszönetemet fejezem ki.

Pécsett, 1891. augusztus hó 5-én.

Özv. Stangl Anna.

Egy a jegyzői teendőknél, de különösen az adókezelésben teljesen járta segédre van szükségem, fizetése havi 15 frt készpénz és mosás s ágyneműn kívül, teljes ellátás.

Az állás rögtön elfoglalható. Mellékjövödelemre is számíthat. Okmányokkal felszerelt megkeresések hozzám intézendők.

Lancsukon, 1891. jul 30-án.

Trixler Miklós

k. jegyző.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Laptulajdonos: NAGY FERENCZ. Felelős szerkesztő: HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Egy ügyes

női ruha szabónő

ki a szabászatban is kellő jártassággal bír, ajánlja magát a t. hölgyeknek házban munkák elvállalására olcsó árért.

Czím a kiadóhivatalban megtudható.

Bérbe adandó!

egy nagy és egy kis lakás

Ott Márton házában Báthory u. 15. szám alatt.

Richter-féle
Fejettörő
Legujabb
türelmi játék.
176 feladat.
Nagyon érdekes
és nagyon mulatságos.
Ára **35 Kr.**; minden
játékszer kereskedésben kapható.
Utánasoktól ovjunk magunkat és csakis oly skatulyákat
fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony” van.

3160. sz.
1891.

Árverési hirdetemény.

A dardai kir. járásbírósg mint tjkvi hatóság közhírré teszi, hogy Mathievics Vinkó izsépi lakos végrehajtható Szabó Ján. és Burián Ferenc darázi lakosok végrehajtást szenvedetek elleni 60 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dardai kir. jbiróság területén levő Darázs községben fekvő a darázi 263. sz. tjkvb felvett 2091/a. hszsz. részletre 213 frt a darázi 1065. sz. tlkvbeni 2091/b. hszsz. részletre 213 frt és a darázi 952. sz. tlkvbeni 2093. hszsz. részletre 182. sz. prsházra az árverés 162 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi október hó 1. napján d. e. 10 órakor Darázs községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fognak.

Árverezni szendékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-at, vagyis 21 frt 30 kr. 21 frt 30 kr. és 16 frt 20 krt készpénzben vagy az 1881 évi LX. törvény-czik 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadéképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1880. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Dardán 1891. évi július 26-án. A dardai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Balaskó János,
kir. jbiró.

11819. sz.
1891.

Pályázati hirdetemény.

Melynél fogva Pécs szab. kir. város köztörvényhatósági bizottságának f. évi 82/9600. számú határozata folytán ezennel köztudomásra hozatik, hogy az ujonnan szervezett városi mérnöki hivatalnál legközelebb a következő állások fogmak főispáni kinevezés utján betöltetni u. m.

- 1-szor) A főmérnöki állás 1600 frt é. fizetés.**
- 2-szor) két osztálymérnöki állás egyenként 1300 „ „ „**
- 3-szor) egy műszaki gyakornoki állás 600 „ „ „**
- 4-szer) egy mérnöki hivatali kezelő tisztii állás 500 „ „ „**

Választás utján pedig be fog töltetni:

4-szer) egy mérnöki hivatali kezelő tisztii állás 500 „ „ „

A főmérnöktől, s az egyik osztálymérnöktől a törvényszerű (1883. évi I. t. cz.) minősítettségen felül a magas építészetben az elméleti és már megszerzett gyakorlati képzettség kimutatása is megkívántatik, míg a másik osztálymérnöktől legalább is a törvényes képzettség igényeltetik.

A műszaki gyakornoktól a főreal, vagy a középipartanoda bevégzése, a kezelő tisztitől pedig a megfelelő gyakorlati képzettség kívántatik, mely utóbbi állásra előnnyel birnak a műszaki csapatokból kilépett, s igazolvánnyal ellátott altisztek.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy ez iránt f. évi augusztus hó 25-ig kiterjesztett pályázati határidő alatt, a fentiek szerint megkívánt képesítettséget, korukat, magyar állampolgári minőségüket, netáni eddigi alkalmazásukat és feddhetlen erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal ellátandó kérvényüket a polgármesteri hivatalban — személyesen jelentkezve — nyujtsák be.

Megjegyeztetik, hogy a kérdéses álláson alkalmazandók, városi nyugdíj szabályzat értelmében, annak idején nyugdíjra tarthatnak igényt.

Pécsett 1891. július hó 30-án.

Aidinger

kir. tanácsos polgármester.

Uj! Nickel-féle érczkoporsók! Uj!

Uj! Nickel-féle érczkoporsók. Uj!

„KEGYELET” első pécsi temetkezési intézet
Pécsett, Perczel-(ó-póata)utca 22-ik sz. saját házában.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek ezennel teljes tisztelettel tudomására hozni, hogy intézetünket újból szerveztük és tetemesen kibővítettük, úgy, hogy minden tekintetben a legmagasabb igényeknek is képesek vagyunk megfelelni.
Rendeztünk szép temetéseket pompás üvegszarkofagokban, rakított tartunk fa- és érczkoporsók, valamint sírkoszorúkból, elvállalunk hulla-szállításokat légmentes érczkoporsókban a bel- és külföld minden irányában.
Törökösünk oda irányuland, hogy mint Iső pécsi temetkezési intézet minden tolokodás nélkül pontos szolgálatot és valódi (nem látszólagos) olcsóság által mint eddig, úgy ezután is a minden oldalról tanúsított bizalmat továbbra is kiérdemeljünk.
További tévedések kiküldése végett bátorkodunk újból kijelenteni, hogy intézetünk kezelésével, temetések felvételével és rendezésével

Gindl Alejos úr

van megbizva.

Maradtunk kiváló tisztelettel

Hartl Ferenc és társai.
Kindl Ferenc, Szigriszt János, Lauber Rezső,
özv. Hoffman Karolyné, özv. Edhoffer Ferenczné.

Pósta és távirda cím: „Kegyelet” Pécs.

Végkiárulás!

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyben 23 év óta feunálló üzletemtől visszavonulok, miért is készletben lévő összes **inga-, francia-, szalon-, éjjeli-, világító-, ébresztő-,** valamint jól kipróbált ezüst és arany **zsebóráim**on a beszerzési áron alul is túladok.
Ez alkalommal

Végkiárulásra

kerülnek a legjobb minőségű látszerek, u. m.: szemorvosok álta llegjobban ajánlott finom **szemüvegek, csipetők, színházi-, utazó-, tengerészeti- és tábori-látésövek,** ugy szintén **nagyító üvegek, távcsövek, mikro- és teleszkopok,** továbbá legjobb gyártmányu **rajzeszköz-készletek,** valamint mérnökök és építészeknek való összegombolyítható **mértékszallagok;** nemkülönbcu nagy választékban kaphatók: ablakra, szobákba, fűdőkbe, orvosoknak való **hőmérők,** gazdasági használatra alkalmas **légsúlymérők** megvizsgált **bor-, must-, cukor-, fagyalt-, pálinka-, lug- és vízmérők,** végül nagy választék áll rendelkezésre a legfinomabb **emberi műszemekből.**

Midőn a n. t. közönségnek a hoszu időn át tapasztalt bizalomért mély köszönetet mondok, egyuttal bátorkodom a kedvező vásárlási alkalmat becses figyelmébe ajánlani s szives látogatását kérni.

Pécsett 1891. június hó.

Teljes tisztelettel

Wurster Antal

órász és látszerész.

Uj! Nickel-féle érczkoporsók! Uj!

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a pécsvaradi királyi járásbíró-ság 2727/p. számú végzése által baranya megye gyámpénztára végrehajtató javára, Séter Lajos bidási lakos ellen 304 frt tőke, ennek 1887. é. jan. hó 1. napjától számítandó 7% és 7% k. kamatai és eddig összesen 21 frt 85 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírónilag lefoglalt és 334 frt 35 kr-ra becsült vörös fehér tarka tahén, üsző, sertés, bor, hordó és hasáb tűzifából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 12592/p. 1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Hidasdon alperes lakásán leendő eszközzésére 1891. évi aug. hó 12. napjának d. e. 9 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megálapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsen 1891-ik évi július hó 28-án.

Gyimothy János,
kir. bírósági végrehajtó.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen

**Kitünő minőségű
Palaczk-borok**

Ludwig János pincézéből:

PÉCSI ASZTALI FEHÉR

VILLÁNYI VÖRÖS BOROK

legjutányosabb áron kaphatók:

**Nick Károly és
Tiglmán Alajos**

urak kereskedésében, úgy

Király-utca 39. sz. házban.

Vadember szálloda.

Szombat 8 és vasárnap 9-én esti 8 órakor

Arionhegedű-Hangverseny

a hírneves és legmagasabb körök által kitüntetett művészek

Szabó testvérek
által.

116. 1891. szám.

isk. szék.

Pályázati hirdetés.

Melynél fogva Pécs szab. kir. város községi iskolaszéke részéről ezennel köz-tudomásra hozatik, hogy a f. év augusztus havában

két segédtanítói és egy segédtanítónői

állás fog választás útján betöltetni.

A jelzett állások mindegyikével 400 frt évi fizetés jár.

Felhivatnak tehát azok, kik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy f. évi augusztus hó 25-ig kiterjesztett pályázati határidő alatt, magyar állampolgári minőségüket, erkölcsi magaviseletüket, tanképesitetségüket, korukat s netán eddig alkalmazottságukat igazoló okmányokkal ellátott kérvényüket alulirtozhoz benyujtsák.

Pécsen 1891. évi július hó 31-én.

Aidinger

kir. tanácsos polgármester, mint a közs. isk. szék elnöke.

WALLA FERENCZ

órák és egyedüli készítője a villamos óráknak.

Pécsen, fő-utca 4. sz.

Ajánlja a n. t. közönségnek

villamos eredeti óráit 30 trttól egész 70 frtig

„ mellék „ 10 „ „ 30 „

„ önfelhuzó „ 30 „ „ 70 „

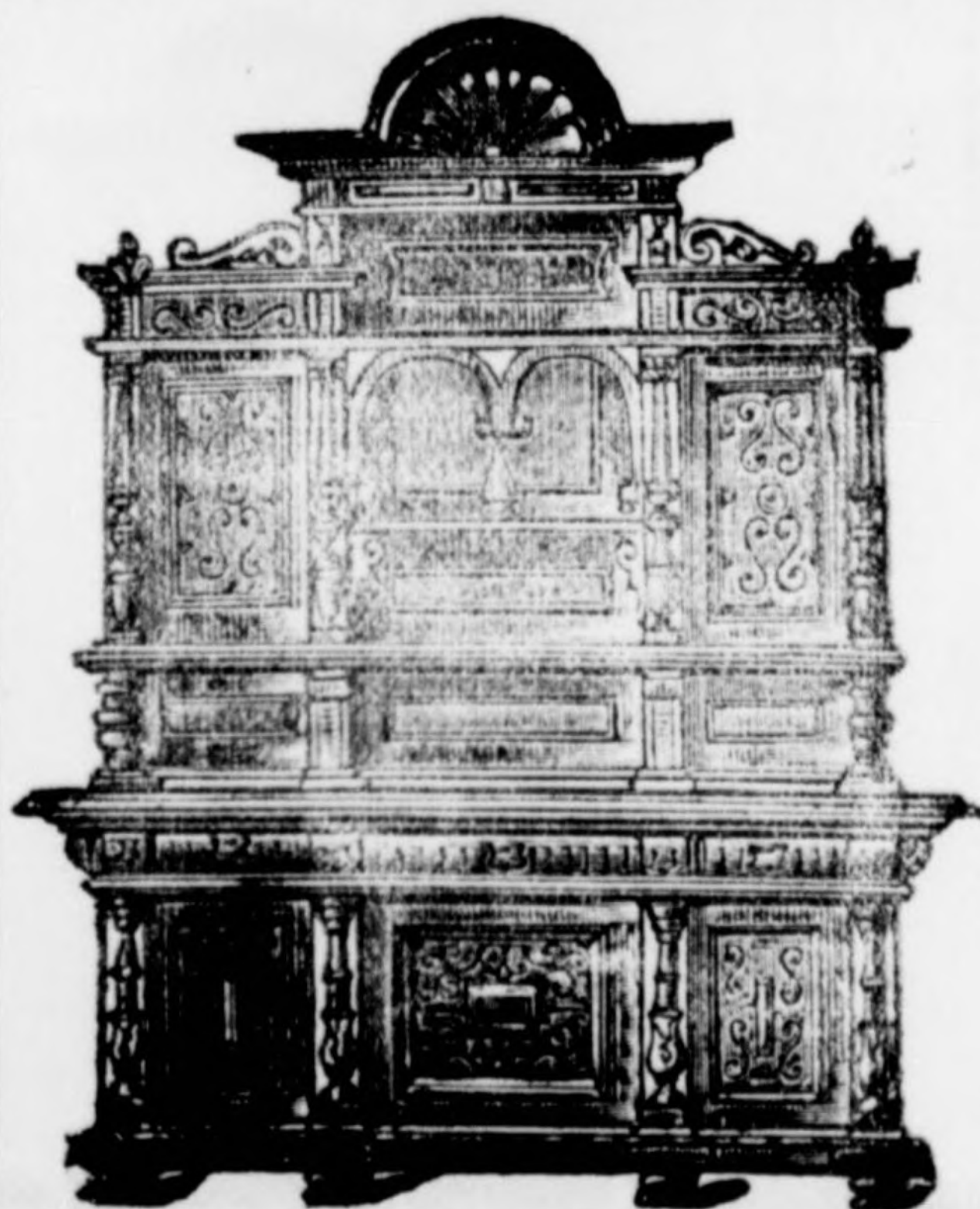
Nemkülömben nagy választéku raktárát mindennemű órákban a legjutányosabb árban.

Bármily javítások 2 évi jótállás mellett a lefontosabban s jutányos árért eszközletnek az eddig is legjobb birben álló órajavitó helyiségében.

Uj szerkezetű zenélőmű érkezett, melynek megtekintésére a n. t. közönség figyelme felhivatik.

Aranyozás, ezüstözés és nikelirozás stb. nálam electro-galvanizálás által jól és tartósan készítettik.

Egy tanonc felvétetik.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye
(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSEN

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerű berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.